

Tøft liv for Thi

Da Thi Thinh Nguyen var 11 år gammel, begynte hun å arbeide for en fransk familie og flyttet inn til dem, slik det var vanlig at fattige vietnamesere gjorde i kolonitida.

Thi Thin Nguyen., Foto: Privat, Eier: Kvinnemuseet

Thi er den eldste av fire søsken, men vet ikke om de andre lever:

- Jeg har tre søstre, men vi mistet kontakten for lenge siden. Den ene giftet seg og ble boende i Vietnam, den andre i Frankrike. Jeg husker bare den yngste søsteren min, hun er 81 år nå, sier Thi.

Thi Thinh Nguyen

Født 1920

Oppvokst i Hanoi, Vietnam

Bosatt i Gjøvik

Intervjuet i 2011 av Mari Østhaug Møystad, Anno Glomdalsmuseet.

Artikkelen er tidligere publisert i boka *Hundre kvinner* som ble utgitt av Kvinnemuseet i 2015. Boka er skrevet av journalist og forfatter Kari Gjerstadberget og bygger på intervjuer med hundre kvinner over 70 år. Dokumentasjonen ble gjort av Museumsnettverk for kvinnehistorie, som er ledet av Kvinnemuseet og har 25 medlemmer, inkludert Kilden kjønnsforskning.no.

Dokumentasjonsprosjektet *Hundre kvinner* består av intervjuer i form av lyd- og filmler, transkripsjoner og foto, og befinner seg i Kvinnemuseets arkiv.

Les mer på <https://kvinnemuseet.no/nettverk>

Hanoi var hovedstaden i Fransk Indokina, og oppveksten var preget av det franske styret. Faren var kokk for franske familier, moren var hjemme og passet barna og gjorde husarbeid. Da Thi var 11 år gammel, begynte hun også å arbeide for en fransk familie, slik det var vanlig at fattige vietnamesere gjorde. Da bodde hun hos arbeidsgiveren sin, og var hjemme bare en gang iblant. Hun sier hun ble veldig godt behandlet.

- Jeg var dagmamma, passet på ungene deres, lekte med dem og strikket sokker og lagde skjorter.

Etter hvert lærte hun å lage mat hos en fransk kokk, slik som faren. Thi arbeidet for franske og amerikanske familier i Hanoi i mange år. Hun lærte seg å snakke engelsk og fransk flytende, men norsk synes hun er vanskeligere. Så var hun da også nesten 62 år gammel da hun kom til Norge.

I barndommen hadde ikke Thi plikter hjemme, men dagene ble mer enn fulle likevel, med noe skolegang og jobb hos andre familier. Hun opplevde faren som snill og rolig, mens mor var

strengere. Jenter skulle passes skikkelig på, og skulle en være ute med venner, måtte en spørre først. Foreldrene kom begge flyttende fra dårlige kår på landsbygda for å få jobb i Hanoi. De møttes i storbyen og giftet seg. Thi var eldste barnet. Hun og søsknene hadde ingen slektninger i nærheten, og de dro heller aldri på besøk til familien på landsbygda. Det var det ikke vanlig å gjøre, så Thi har aldri kjent sine besteforeldre eller tanter og onkler.

I Hanoi bodde de i en høyblokk, i en liten leilighet med gang og ett rom med plass til to senger.

- Det var sånn som alle andre Hanoi-folk hadde det på den tida, sier Thi.

Det var mange barn å leke med i området. De tegnet forskjellige brettspill i gata og spilte med steiner. ”O Guan” het spillet, og det var veldig populært. Kjøpebrettspill eller andre leker hadde de ikke. Ungene hoppet også paradiset, men guttene sluttet med det når de ble større.

Thi har ikke så mange minner fra skolen, men så gikk hun heller ikke så lenge, bare to år. Og det var ikke egentlig en skole, men en samling med seks-sju barn som ble undervist privat. Det var en vanlig oppfatning at jenter ikke trengte å lære så mye, det holdt at de så vidt kunne lese og skrive. Og fattigdom var selvsagt en årsak til at skolegangen ble valgt vekk.

Hun syntes det var moro å gå på skole, men fikk mye juling av lærerne. Hvis de fikk en oppgave eller noe de skulle lære til dagen etter, og ikke husket det, så ble elevene slått på hendene.

- Vi fikk to–tre slag med en lang linjal. Det gjorde vondt. Jeg husket leksene kvelden før, men glemte dem dagen etter.

Hun sier det var veldig vanskelig å komme inn på kommunal skole, det var bare for dem som hadde penger. Thi fortsatte å jobbe hos ulike franske og amerikanske familier fram til hun var 22 år gammel og giftet seg. Da hadde hun hatt flere friere:

- Det var mange som var interesserte i å gifte seg med meg, men jeg brydde meg ikke om dem.

Hun traff ektemannen da han jobbet i en matbutikk der hun handlet:

- Det var skjebnen, sier Thi.

Bryllupsfest hos sønnen i Saigon på 1970-tallet. Foto: Kvinnemuseet

Det var også viktig at foreldrene bifalt valget hennes. Hun fortalte først moren sin om mannen hun hadde møtt, og mor spurte om datteren elsket ham. Thi svarte at det gjorde hun, og da ble det ordnet i stand møter mellom de to foreldreparene, og bryllupsplaner ble lagt. Etter giftermålet fortsatte Thi å jobbe og bo hos den franske familien, og ektemannen flyttet til henne der. De fikk tre barn i Hanoi, men alle døde da de var små:

- Det var to gutter og en jente. Den ene døde da han var åtte måneder, den andre ti måneder, den tredje ble bare tre måneder. De hadde feber og var hos lege, de fikk medisin, men etter to–tre dager døde de. Det var utrolig mange barn som døde i Hanoi på den tiden, sier Thi, som gråt mye over de døde barna sine.

I 1955 flyttet hun og ektemannen fra Hanoi, som da var blitt hovedstad i Nord-Vietnam, som var anerkjent som selvstendig stat. De flyttet fra nord til Saigon, hovedstaden i Sør-Vietnam. De kjøpte hus, men leide det ut og arbeidet og bodde hos en fransk familie. De fikk tre barn til, som alle levde opp. Ektemannen var snill med barna og glad i dem, men var også litt for glad i å drikke. Mange menn drakk for mye risbrennevin, sier Thi. Ektemannen døde ganske tidlig av en leversykdom.

Krigen i Vietnam på 60- og 70-tallet preget konstant dagliglivet:

- Det var en vond tid med bombing overalt, og både franskmennene, amerikanerne og Viet Cong sloss. Jeg tror Jesus passet på meg, for ingen av mine nærmeste døde i krigen, sier Thi.

Men det var andre bekymringer. De to sønnene, født i 1954 og 1957, ble nemlig tvunget til militærtjeneste; den eldste på fransk side, den yngste for kommunistene. Dette var under Vietnamkrigens avslutning og den første tida etterpå. Thi måtte ty til bestikkelser for at sønnene skulle slippe unna. Det ble avslørt i ettertid, og flukt var eneste utvei. Det kostet dyrt, men i alle årene med jobb og utleid hus hadde Thi greid å legge seg opp en liten formue i gull. Hun kunne dermed betale mellommenn for å få sendt de voksne barna som båtflyktninger ut av Vietnam. Den første sønnen dro i 1979:

- De var på havet i seks dager, og det var et norsk skip som reddet dem. Så kom de til Norge, sier Thi.

Den andre sønnen, svigerdatter og datter dro i 1980. Thi var redd for å være i Vietnam også for sin egen del. Hun var ikke aktiv politisk, men hadde jo helt fra hun var 11 år vært ansatt hos franskmenn, altså vestlige, og var engstelig for at det kunne være grunn nok til å bli fengslet. Nå var hun 60 år, alle barna var ”sikret” i Vesten, og det var ikke lett å finne vestlige familier som ville ha henne i arbeid.

- Det var ingen som ville ha meg lenger, jeg var for gammel, sier hun.

Den ene sønnen søkte om familiegjenforening for moren.

- Jeg dro til Norge 13. oktober 1981. Jeg var så glad for å få muligheten til å flytte hit. Jeg leide en stor bil og inviterte mange venner til flyplassen for å ta farvel, sier hun.

Thi Thien på flyplassen når den siste sønnen forlater Vietnam for godt i 1980. Året etter dro hun selv til Norge.
Foto: Privat, Kvinnemuseet

Thi bosatte seg i Gjøvik der eldste sønnen bodde først, før han og familien bodde en periode i USA. Det gikk ikke så bra, så de vendte tilbake til Norge og slo seg ned i Vestfold. De har ikke så mye kontakt, men Thi er nært knyttet til det vietnamesiske miljøet på Gjøvik og får mye kjærighet og omsorg derfra. Hun synes også norske myndigheter er gavmilde. Bare det å få utbetalt pensjon hver måned, er en stor ting.

De to andre barna bor i USA med sine familier, de har telefonkontakt annenhver dag, og Thi har besøkt dem hele 11 ganger. Sist gang var i 2008, da hun var 88 år gammel.

Thi har ingen slektninger igjen i Vietnam og har aldri vært tilbake i hjemlandet.

[INNVANDREDE KVINNERS HISTORIER](#)

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.